

STORTINGET

Innst. 29 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 93 LS (2023–2024)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972

Til Stortinget

Innledning

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet foreslår i Prop. 93 LS (2023–2024) en ny lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) som skal erstatte gjeldende lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). Loven vil regulere og gi rammer for ekomsektoren og datasenterindustrien i årene som kommer.

I denne innstillingen behandles den delen av Prop. 93 LS (2023–2024) som gjelder samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972.

I Innst. 28 L (2024–2025) behandles den delen av Prop. 93 LS (2023–2024) som gjelder ny lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). For nærmere omtale av lovforslaget vises det til Innst. 28 L (2024–2025).

Nærmere om EØS-reglene som gjennomføres i loven

Ny ekomlov gjennomfører europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1972 av 11. desember 2018 om fastsettelse av en europeisk kodeks for elektronisk kommunikasjon (ekomdirektivet). Ekomdirektivet er den viktigste rettsakten fra EU på området for elektronisk kommunikasjon. I tillegg gjennomfører lovforslaget europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1971 av 11. desember 2018 om opprettelse av Sammenslutningen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon (BEREC) og Byrået for støtte til BEREC (BEREC-kontoret), om endring av forordning (EU) 2015/2120 og om oppheving av forordning (EF) nr. 1211/2009 (BEREC-forordningen).

Ny lov viderefører gjennomføringen av forordningene om internasjonal gjesting og toppnivådomenet .eu, kommunikasjonsverndirektivet 2002/58/EC med senere endringer og en rekke rettsakter på frekvens- og utstyrssiden.

I tillegg foreslås de delene av tilgjengelighetsdirektivet (EU) 2019/882 som gjelder ekomtjenester for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne gjennomført sammen med lignende regler for ekomtjenester i ekomdirektivet. Departementet foreslår også et hjemmelsgrunnlag for å kunne innta europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1232 av 14. juli 2021. Dette utgjør et midlertidig unntak fra visse bestemmelser i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/58/EF om kommunikasjonsvern for så vidt angår tilbydere av nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenesters anvendelse av teknologier til behandling av personopplysninger og andre data med henblikk på bekjempelse av seksuelt misbruk av barn på nett.

Som beskrevet i proposisjonens punkt 2.12 og 8.2 er det opprettet en sammenslutning av europeiske tilsynsmyndigheter på området for elektronisk kommunikasjon, BEREC. BEREC-forordningen og ekomdirektivet etablerer en rekke oppgaver for BEREC som skal bidra til å sikre en ensartet anvendelse av det regulatoriske rammeverket for elektronisk kommunikasjon innen EØS. BEREC er svært sentral for utviklingen av europeisk ekomregulering, og det har derfor hele tiden vært viktig for norske myndigheter å sikre Norge en tilfredsstillende deltakelse i BEREC i forhandlingene med Kommissjonen.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har helt siden den første opprettelsen av BEREC i 2009 deltatt uformelt i BEREC og dets arbeid gjennom en midlertidig samarbeidsordning. Den formelle deltakelsen har imidlertid ikke vært på plass ettersom BEREC-forordningen og endringsdirektivene fra 2009 ikke ble tatt inn i EØS-avtalen. Dette skyldtes manglende enighet mellom EØS/EFTA-siden og EU-siden når det gjaldt EØS/EFTA-statenes deltakelse i BEREC. Det meste av 2009-pakken ble likevel gjennomført i norsk rett fra 1. juli 2013 for å sikre at det norske markedet ikke ble hengende etter det europeiske. Rettsreglene som gjaldt BEREC, ble imidlertid ikke foreslått inntatt i norsk rett. Nasjonal kommunikasjonsmyndighets markedsregulering har dermed kun vært notifisert til EFTAs overvåkingsorgan etter gjeldende ekomlov § 9-3, og har ikke vært harmonisert gjennom BEREC.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har i forbindelse med arbeidet med lovproposisjonen innhentet Lovavdelingens vurdering av konstitusjonelle forhold ved ekomdirektivets konsultasjonsprosedyre.

Etter Lovavdelingens sitt syn er det klart at myndighetsoverføringen knyttet til konsultasjonsprosedyren i ekomdirektivet er «lite inngripende», også om de to elementene av myndighetsoverføring ses samlet. Stortinget kan dermed samtykke til innlemmelsen av ekomdirektivet med alminnelig flertall etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Departementet er enig i Lovavdelingens vurdering om at den aktuelle myndighetsoverføringen vil ligge innenfor rammene av det Stortinget kan samtykke til etter Grunnloven § 26 andre ledd.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet anbefaler derfor at Stortinget samtykker til godkjenning av innlemmelse av BEREC-forordningen, ekomdirektivet sammen med de to tilhørende rettsaktene, i EØS-avtalen.

EØS-komiteebeslutningene følger som vedlegg til proposisjonen i uoffisiell norsk oversettelse. Tilsvarende gjelder uoffisiell norsk oversettelse av ekomdirektivet med tilhørende rettsakter samt BEREC-forordningen.

Det vises til proposisjonen for nærmere omtale av rettsaktene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tone E. Berge Hansen, Tom Einar Karlsen og Marte Mjøs Persen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, lederen Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen og Geir Inge Lien, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 93 LS (2023–2024) Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972.

Komiteen viser til at formålet med EU-regelverket i denne forordningen er fastsettelse av en europeisk kodeks for elektronisk kommunikasjon og opprettelse av S sammenslutningen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon (BEREC) og Byrået for støtte til BEREC (BEREC-kontoret).

Det er nødvendig med lovendringer for å gjennomføre forordningen i norsk rett fordi den åpner for myndighetsoverføring til EFTAs overvåkingsorgan (ESA). Stortingets samtykke til å godkjenne EØS-komiteens beslutning er nødvendig, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Komiteen merker seg at det er kommet inn 17 høringsinnspill i forbindelse med komiteens behandling. Høringsinnspillene er fra interesseorganisasjoner, arbeidslivsorganisasjoner og ulike markedsaktører som blir berørt av lovforslaget. Innspillene peker på en rekke interessante problemstillinger.

Komiteen viser videre til statsrådets brev av 12. og 19. september 2024 som svar på komiteens spørsmål i brev av 2. og 13. september 2024. Statsrådets svarbrev følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg at formålet med loven er å regulere og gi rammer for ekomsektoren og datasenterindustrien i årene som kommer. Loven regulerer internett, mobil- og bredbåndstjenester og andre tradisjonelle elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. I tillegg reguleres datasentre for første gang i ny ekomlov. Den nye loven erstatter gjeldende lov fra 2003. Reguleringen moderniseres for å støtte den teknologiske utviklingen, endrede

markedsforhold, nye krav til sikkerhet og brukernes behov for tilgang til høyhastighetsinternett.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at ekomloven i første rekke handler om å innføre ekomdirektivet og forordningene om BEREC i norsk rett. Disse medlemmer vil bemerke at innføringen av ekomdirektivets konsultasjonsprosedyre vil innebære flere elementer av norsk myndighetsavståelse på et område som er viktig for nasjonal beredskap. Disse medlemmer vil i særlig grad fremheve at avskjæringen av Kongens instruksjonsrett etter Grunnloven § 3 er problematisk. Et element av kontroll og styringsmulighet fra de øverste statsorganer bortfaller, noe som også indirekte får betydning for den parlamentariske kontrollen.

Disse medlemmer viser til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter etablert praksis fra 2009 allerede deltar uformelt i BEREC selv om tidligere rettsregler som gjaldt BEREC, ikke ble tatt inn i norsk rett. Disse medlemmer viser til at å ta ekomdirektivet inn i norsk rett vil innebære myndighetsavståelse, men vil på den annen side bare gi Nasjonal kommunikasjonsmyndighet en formell rett til deltakelse.

Disse medlemmer mener at praksis med myndighetsoverføring til overnasjonalt nivå må begrenses. Disse medlemmer viser til at det denne gangen gjelder ekomsektoren med flere elementer av myndighetsoverføring og der det mest alvorlige tilfellet gjelder begrensning av Kongens instruksjonsmyndighet. Disse medlemmer vil fremheve ekomsektorens sentrale rolle i et lands beredskap og kan derfor ikke akseptere at myndighet på området skal overføres til organer utenfor nasjonal kontroll.

Disse medlemmer viser til at de i Innst. 28 L (2024–2025), som også omhandler behandling av Prop. 93 LS (2023–2024), har fremmet følgende forslag: «Prop. 93 LS (2023–2024) sendes tilbake til regjeringen».

Komiteens medlem fra Venstre støtter hovedlinjene i regjeringens forslag til ny lov om elektronisk kommunikasjon og dermed også samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972.

Dette medlem mener imidlertid at det gjennom høringsprosessen både forut for regjeringens forslag, i transport- og kommunikasjonskomiteens egen høring og i ytterligere innspill fra bl.a. Google/Føyen og Microsoft/Thommessen har kommet en del innvendinger og forslag til presiseringer i forslaget til lov om elektronisk kommunikasjon som Stortinget bør ta til følge. Dette gjelder særlig innspill fra flere instanser om at lovforsla-

get på flere punkter er i strid med Norges EØS-rettslige forpliktelser til gjennomføring av direktiv 2018/1972 (ekomdirektivet) i norsk rett, bl.a. bestemmelser om forholdet mellom tilbydere og sluttbrukere, jf. direktivets artikkel 101-115. I tillegg er det etter dette medlems syn fremmet en del relevant kritikk av at regjeringens forslag på noen punkter går lengre enn det direktivet i utgangspunktet legger opp til, bl.a. knyttet til bindings- og avdragsbetaling for TV- og bredbåndstjenester, rapporteringsplikt for datasentre, at veldig mye av konkretisering er overlatt til et kommende forskriftsarbeid, og at enkelte bestemmelser kan bety et svekket kildevern og potensielt inntektstap for de redaktørstyrte mediene.

Dette medlem viser i så måte til egne merknader og forslag om konkrete lovendringer som ivaretar disse hensyn i Innst. 28 L (2024–2025).

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Transport- og kommunikasjonskomiteen avga den 8. oktober 2024 foreløpig innstilling til saken. Innstillingen ble sendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen svarer i sitt brev datert 15. oktober 2024 følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til transport- og kommunikasjonskomiteens utkast til innstilling vedrørende Prop. 93 LS (2023–2024) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til at Justisdepartementet ved lovavdelinga tilrår bruk av Grunnlova § 26 i behandlinga av denne saka. Grunngevinga er at myndigheitsoverføringa blir vurdert som 'lite inngripande'. Desse medlemene vil derimot peika på at det vert overført myndigheit på område som er svært sensitive og viktige for Noregs sikkerheit. I den europeiske og globale sikkerheitspolitiske situasjonen me er i, bør det vera viktig for ein stat å sikra at ein har nasjonal kontroll over dei områda som dette lovverket omfattar. Desse medlemene vil dessutan peika på at myndigheitsoverføring som vert vedtatt etter Grunnlova § 26 i staden for § 115 er ein praksis i strid med Grunnlovas ordlyd og prinsipp. Det er vidare uklart kva som er terskelen for 'lite inngripande' myndigheitsoverføring. Desse medlemene meiner derfor at saka må behandlast etter Grunnlova § 115 som ei suverenitetsavståing.

Utenriks- og forsvarskomiteens øvrige medlemmer viser til sine respektive partiers merknader i transport- og kommunikasjonskomiteens utkast til innstilling til Prop. 93 LS (2023–2024) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker til godkjenning av

1. EØS-komiteens beslutning nr. 274/2021 av 24. september 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1971 av 11. desember 2018 om opprettelse av Samenslutningen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon (BEREC) og Byrået for støtte til BEREC (BEREC-kontoret), om endring av forordning (EU) 2015/2120 og om oppheving av forordning (EF) nr. 1211/2009
2. EØS-komiteens beslutning nr. 275/2021 av 24. september 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1972 av 11. desember 2018 om fastsettelse av en europeisk kodeks for elektronisk kommunikasjon (omarbeiding)
3. EØS-komiteens beslutning nr. 276/2021 av 24. september 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2019/2243 av 17. desember 2019 om fastsettelse av en mal for avtalesammendraget som i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1972 skal brukes av tilbydere av offentlig tilgjengelige elektroniske kommunikasjonstjenester
4. EØS-komiteens beslutning nr. 277/2021 av 24. september 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2020/1070 av 20. juli 2020 om angivelse av egenskapene til trådløse tilgangspunkter med kort rekkevidde i samsvar med artikkel 57 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1972 om fastsettelse av en europeisk kodeks for elektronisk kommunikasjon.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 24. oktober 2024

Sigbjørn Gjelsvik

leder

Tom Einar Karlsen

ordfører

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3190-2

12. september 2024

Svar på spørsmål fra Transport- og kommunikasjonskomiteen om Prop. 93 LS (2023-2024) Ekomloven

Det vises til brev 2. september 2024 fra transport- og kommunikasjonskomiteen. I forbindelse med komiteens behandling av Prop. 93 LS (2023-2024) om ny ekomlov, har komiteen følgende spørsmål til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD):

1. Hva er departementets synspunkter på de EØS-rettslige innvendingene som er reist av høringsinstansene i tilknytning til ovennevnte bestemmelser?

Vi registrerer at flere av høringsinstansene har innvendinger til lovforslaget og mener at forslaget til ny ekomlov, når det gjelder sluttbrukernes rettigheter, på flere punkter går lenger enn det direktivet åpner for og derfor er i strid med direktivet og Norges EØS-rettslige forpliktelser. For å kunne svare ut komiteens overordnende spørsmål når det gjelder de EØS-rettslige innvendingene, er det behov for kort å kommentere innvendingene som kommer frem i høringsinnspillene til de konkrete bestemmelsene.

- § 4-6 tredje ledd første punktum og 4-6 sjette ledd andre punktum om utvidelse av virkeområdet for bestemmelser om bindingstid

Telia med flere synes å mene at det er i strid med direktivets regler om totalharmonisering av sluttbrukerreguleringen at det i § 4-6 tredje ledd første punktum, sammenholdt med sjette ledd andre punktum, legges opp til at reglene om bindingstid også skal gjelde for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet. Departementet viser til proposisjonen punkt 13.2.4 hvor høringsinnspillene fra NBBL, Forbrukerrådet m.fl. er gjengitt. Her understrekes det særskilte behovet mindre borettslag og sameier har for beskyttelse. De fleste borettslag er reelt sett sammenslutninger av

forbrukere, uten profesjonell kompetanse til å ivareta sine interesser mer enn andre forbrukere. I forhandlinger om ekomtjenester møter styrene i sammenslutningene profesjonelle og faglig kompetente ekomtilbydere, noe som kan gi ubalanserte avtalevilkår. I punkt 13.2.5 erkjenner departementet at boligsammenslutninger normalt ikke regnes inn under forbrukerbegrepet, men mener «[...] at det er viktig at disse gruppene beskyttes av rettighetene i bestemmelsen ettersom borettslag og sameier styres av privatpersoner med varierende kompetanse og erfaring, og kan ha et styre som ikke er bedre egnet til å vurdere innhold i avtalene enn privatpersoner».

Departementet ser imidlertid at det har sneket seg inn en feil henvisning i § 4-6 sjette ledd. Henvisningen til første ledd er ikke riktig, fordi første ledd kun gjelder i forbrukerforhold, og henvisningen til fjerde ledd henger igjen etter strukturelle endringer. Riktig henvisning skal være femte ledd andre punktum. Departementet foreslår på denne bakgrunn at komiteen i innstillingen retter ordlyden i sjette ledd:

Forslag til revidert § 4-6 sjette ledd

«~~Femte Første og fjerde~~ ledd andre punktum kan fravikes utenfor forbrukerforhold. Dette gjelder ikke for sammenslutninger som omtalt i tredje ledd første punktum.»

- § 4-6 andre ledd om begrensninger i adgangen til å inngå avtaler om avdragsbetaling for infrastrukturkostnader

Telia mener at det er uheldig at adgangen til å inngå avtaler om avdragsbetaling for infrastrukturkostnader i henhold til § 4-6 andre ledd er begrenset til kun å gjelde «nett med svært høy kapasitet». Dette innebærer etter Telias syn at det ikke vil være tillatt å inngå avtaler om avdragsbetaling for oppgradering og gjenbruk av elementer fra andre typer nett enn «nett bestående utelukkende av fiberoptiske elementer eller som leverer lignende hastighet og kvalitet som slike nett». Departementet viser til forslag til § 1-1 hvor det fremgår at formålet med den nye loven er «[...] å sikre brukerne i hele landet gode, rimelige og fremtidsrettede kommunikasjonstjenester». Investeringer i ny infrastruktur i dag gjøres primært i nett med svært høy kapasitet. Å legge til rette for investeringer i nett med svært høy kapasitet er viktig og riktig for norske forhold, og i tråd med formålet med ny ekomlov.

Definisjonen av «nett med svært høy kapasitet» er teknologinøytral. Det kan være fiber eller annen teknologi som «[...] under normale forhold med stor trafikk i nettet kan levere lignende ytelse», jf. forslag til § 1-4 nr. 3. Telia oppgir selv på sine hjemmesider av hybridfiber (coax) er et fullverdig alternativ til fiber, som leverer nedlastningshastigheter som er høyere enn deres fibertilbud.

Mobilt bredbånd levert over 5G vil normalt være omfattet av begrepet «nett med svært høy kapasitet», jf. Europakommisjonens uttalelser i «5G For Europe: An action Plan» og «Connectivity for a Competitive Digital Single Market - Towards a European Gigabit Society». I førstnevnte dokument side 2 står det blant annet: «The Commission strategy for the Digital Single Market (DSM strategy) and the Communication Connectivity for a Competitive Digital

Single Market: Towards a European Gigabit Society underline the importance of very high capacity networks like 5G as a key asset for Europe to compete in the global market.»

- § 4-5 tredje ledd om endring av avtaler med sluttbrukere

Telia og IKT Norge viser til at det i § 4-5 om avtalesammendrag fremgår at avtalen ikke kan «[...] endres med mindre begge parter uttrykkelig samtykker til det». Departementet vil understreke at begrensingen i å gjøre endringer i avtalen, knytter seg til opplysningene som er gitt i tilbudet før avtalen er inngått og opplysningene som fremgår av avtalesammendraget. Det følger av merknaden til bestemmelsen hvilke opplysninger som skal fremgå av avtalesammendraget. I den grad formuleringen kan misforstås eller fremstår som upresis, foreslår departementet at det i innstillingen fra komiteen gjøres en mindre justering av ordlyden:

Forslag til revidert § 4-5 tredje ledd

«Opplysningene som er gitt i tilbudet før avtale er inngått etter § 4-4, og opplysningene som fremgår av avtalesammendraget etter første ledd, skal være en integrert del av avtalen. ~~Avtalen~~, og kan ikke endres med mindre begge parter uttrykkelig samtykker til det.»

- § 4-9, første ledd bokstav c om unntak for nummeropplysningstjenester med hensyn til sperring for fellesfakturerte tjenester

Telia og IKT Norge mener at unntaket fra kravet om kostnadskontroll for nummeropplysningstjenester i § 4-9 går på tvers av hensynene til forbrukerkontroll som bestemmelsen skal ivareta, og bør fjernes. Det vises til at direktivbestemmelsen § 4-9 bygger på, ikke åpner for å gjøre unntak for bestemte tjenestetyper.

Nummeropplysningsvirksomhet har inntil nylig vært en leveringspliktig tjeneste, og er etter departementets vurdering en samfunnsnyttig tjeneste som bør være allment tilgjengelig, jf. proposisjonens punkt 13.3.4. Departementet mener derfor at den er i en litt annen stilling enn andre fellesfakturerte tjenester. I høringen kom det innspill fra en samlet nummeropplysningstjeneste om at kravet til kostnadskontroll i § 4-9 ikke måtte omfatte denne tjenesten. Departementet viser til at dersom det ikke innføres et slikt unntak fra kravet om kostnadskontroll i § 4-9, vil en eventuell sperring for fellesfakturerte tjenester som f.eks. betaling av parkering, spåttjenester på telefon, eller kjøp av småvarer over telefonregningen, kunne føre til at brukerne, uten at de nødvendigvis er klar over det, mister muligheten til å ringe opplysningstjenester. Dette vil være uheldig.

Til tross for at det finnes alternative løsninger som apper eller internettsøk, er det brukergrupper, særlig blant den eldre befolkningen, som baserer seg på å ringe nummeropplysningstjenestene. Det er derfor fortsatt nødvendig å sikre at det er mulig og enkelt å komme i kontakt med nummeropplysningstjenestene. Det er derfor inntil videre et nasjonalt behov for å verne om disse tjenestene.

- § 4-14 femte ledd om win-back forbud

Telia viser til at det foreslåtte winback-forbudet i § 4-14 femte ledd innebærer et høyere reguleringsnivå av sluttbrukeres rettigheter enn det direktivet tillater. Departementet understreker at forbudet mot winback ikke er sluttbrukerregulering (som er totalharmonisert gjennom ekomdirektivet), men er ment å fremme konkurransen i markedet, jf. merknaden til § 4-14 femte ledd i proposisjonen. Denne regelen er likevel av pedagogiske hensyn plassert i sluttbrukerkapittelet, fordi dette gjelder i forbindelse med bytte av internettilgangstjeneste.

Når det gjelder behovet for et winback-forbud, viser departementet til at det fremdeles er begrenset konkurranse i deler av det norske bredbåndsmarkedet. Ifølge den siste dekningsundersøkelsen til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (2023) har i underkant av 50 prosent av husstandene kun mulighet til å velge mellom to eller færre tilbydere av høyhastighetsbredbånd (100 Mbit/s). Erfaringer fra mobilmarkedet tilsier at et slikt forbud vil ha positive virkninger i markedet, og bidra til rettferdig prising for sluttbruker og en sunn konkurranse uavhengig av tilbyders størrelse.

2. Har departementet utredet hvilke konsekvenser det særnorske forslaget til regulering av bindingstid og avdragsbetaling vil få for TV- og bredbåndsmarkedet i Norge, herunder tilbyderes rammevilkår for videre investeringer i utbygging og oppgradering av nett til boligsammenslutninger?

Departementet viser til proposisjonen punkt 13.2.5, hvor det på bakgrunn av høringsinnspillene konkluderes med at det er viktig at borettslag og sameier omfattes av den samme strenge forbrukerbeskyttelsen som enkeltpersoner. Som nevnt over, styres borettslag og sameier av privatpersoner med varierende kompetanse og erfaring. I møte med profesjonelle og faglige kompetente ekomtilbydere kan dette gi ubalanse i styrkeforholdet mellom avtalepartene.

Det følger av § 4-6 andre ledd at det kan inngås separate avtaler om avdragsbetaling med lenger varighet enn 12, eventuelt 24 måneder, ved etablering og tilknytning til nett med svært høy kapasitet. Dette innebærer at det for borettslag og boligsameier, som for enkeltpersoner, kan inngås avtale om avdragsbetaling med lenger varighet dersom investeringene knytter seg til nettilkobling av slike nett. Terminalutstyr som rutere eller modem, skal ikke omfattes av avtale om avdragsbetaling utover 12/24 måneder. Kostnadene til denne type utstyr vil ikke rettferdiggjøre en innlåsing til en tilbyder utover en slik tidsperiode.

3. Hvilke konkrete endringer kan gjøres i forslaget til ny ekomlov for å ivareta hensynet til Norges EØS-rettslige forpliktelser og/eller behovet for fremtidige investeringer i utbygging og oppgradering av nett til boligsammenslutninger?

Se forslag til endringer over.

4. Hva er konsekvensene dersom Stortinget vedtar bestemmelser som er i strid med ekomodirektivet?

Dersom EFTAs overvåkningsorgan (ESA), enten på eget initiativ eller som følge av en klage, åpner sak mot Norge når det gjelder gjennomføring av ekomodirektivet og kommer til at Norge på ett eller flere punkt ikke har gjennomført direktivet på rett måte, vil Norge bli bedt om å rette dette. Dersom vi velger ikke å etterkomme anmodningen om å rette, vil saken kunne bli prøvd for EFTA-domstolen.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung

Adresseliste

Anne Berit Stavseth Stortingets transport- og kommunikasjonskomité	Postboks 1700 Sentrum	0026	OSLO
---	--------------------------	------	------

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3190-5

19. september 2024

Svar på spørsmål fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Det vises til brev 13. september 2024 med ytterligere spørsmål fra transport- og kommunikasjonskomiteen i forbindelse med komiteens behandling av Prop. 93 LS (2023–2024) om ny ekomlov. Nedenfor følger svar på spørsmålene fra komiteen.

Spørsmål: I sitt svarbrev av 12. september argumenterer ikke departementet mot høringsinstansenes syn om at den foreslåtte reguleringen var i strid med direktivet på flere punkter. Betyr det at departementet er enig med høringsinstansene i at lovforslaget slik det lå, var i strid med direktivet?

Svar: Departementet mener at ny ekomlov gjennomfører ekomdirektivet, kommunikasjonsverndirektivet m.m. på en god måte og innenfor rammene av EØS-avtalen.

Når det gjelder § 4-6 tredje ledd er ikke forbrukerrettighetene etter departementets mening utvidet, men kretsen av rettighetssubjekter utvides fra forbruker til også å omfatte sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål. Departementet mener, som tidligere forklart, at dette har gode grunner for seg, og ønsker ikke å svekke denne forbrukerbeskyttelsen for borettslag og sameier. Tatt i betraktning at EU-rettsakten som gjennomføres i denne bestemmelsen er et direktiv og ikke en forordning, mener departementet at denne nasjonale tilpasningen bør vurderes som rimelig.

Formålet med ekomdirektivet er blant annet å legge til rette for utbygging av nett med svært høy kapasitet. Departementet mener derfor at § 4-6 andre ledd er i tråd med direktivets intensjoner. Den foreslåtte bestemmelsen må ses i sammenheng med samfunnets behov for digital infrastruktur med svært høy kapasitet for tiden fremover. Den aktuelle artikkelen i direktivet nevner eksplisitt nett med svært høy kapasitet, men er ikke begrenset til dette. Bakgrunnen for dette er trolig at artikkelen også skal kunne gjennomføres i land med en helt annet utbredelse og dekning av digital infrastruktur enn Norge. For Norges del mener

departementet at det har formodningen mot seg at staten vil komme i brudd med EØS-avtalen på grunn av denne tilpasningen.

§ 4-9 gjennomfører deler av ekomdirektivet artikkel 88 og 115. Dette inkluderer regler om sperring av utgående anrop med forhøyet takst som er gjennomført i § 4-9 første ledd bokstav c. Slik departementet ser det, gir artikkel 115 nummer 1 medlemsstatene en viss fleksibilitet til å tilpasse regelverket etter egne nasjonale forhold, idet bestemmelsen sier at myndigheten skal kunne kreve at tilbyderne (av en viss kategori) oppfyller hele eller deler av tilleggsressursene som er angitt i vedlegg VI del A. Vi viser til at vedlegg VI del A bokstav b blant annet nevner sperring av utgående anrop med forhøyet takst, og at bokstav h gjelder deaktivering av tredjepartsfakturering. Departementet har derfor, ut fra en «fra det mer til det mindre»-betraktning, foreslått at tilbyder skal tilby sperring av fellesfakturerte tjenester med unntak av nummeropplysningstjenester. Dette legger til rette for at forbrukere fremdeles skal ha tilgang til oppringt nummeropplysning fordi dette er en samfunnsnyttig tjeneste som bør være allment tilgjengelig, selv om forbrukeren velger å sperre for andre fellesfakturerte tjenester. Mulighet for enkel tilgang til oppringt nummeropplysning vil som tidligere nevnt ha særlig betydning for den eldre befolkningen. Departementet mener at tilpasningen er i tråd med direktivet.

Spørsmål: Departementet foreslår noen justeringer av lovteksten. Mener departementet at lovforslaget med disse justeringene, er i tråd med direktivet?

Svar: Departementet foreslår i brev datert 12. september to justeringer av lovforslaget. Den foreslåtte justeringen i § 4-6 sjette ledd gjelder en feil henvisning og er ikke relatert til direktivet. Når det gjelder den foreslåtte justeringen av ordlyden i § 4-5 tredje ledd, er denne foreslått for å minske risikoen for at formuleringen kan misforståes. Departementet mener at ordlyden i § 4-5 tredje ledd er i tråd med direktivet selv uten den foreslåtte justeringen, men mener som sagt at det kan være hensiktsmessig med en slik justering i den grad ordlyden kan misforståes.

Spørsmål: Justeringen i forslaget § 4-6 sjette ledd første punktum gjelder henvisning til en annen del av bestemmelsen (knyttet til informasjonsplikter) enn det høringsinstansene har adressert i forhold til bindingstid og avdragsbetaling. Departementets forslag til revidert ordlyd i forslaget § 4-5 tredje ledd, synes heller ikke å adressere det problemet tilbyderne har påpekt. Vi har fått et innspill til dette som vi ber departementet kommentere:

«Det reviderte forslaget på § 4-5 tredje ledd kan forstås slik at det kun er endringer i de forhold som skal nevnes i avtalesammendraget som krever kundens samtykke. Problemet er imidlertid at sammendraget nettopp skal inneholde forhold som kjennetegnene ved de enkelt tjenesten som tilbys, prisene, varighet mv. Dersom retten til å gjøre endringer i tjenestene skal kreve kundens positive samtykke, vil det tvinge tilbydere til å beholde utdaterte tjenester/eldre teknologi for ikke å komme i avtalebrudd på store deler av kundemassen noe som selvsagt også vil virke hemmende på utviklingen. Forslaget skaper også uklarhet i forhold til ekomlovens øvrige bestemmelser om prisregulering i løpende avtaleforhold».

Svar: Departementet mener at forslag til § 4-5 tredje ledd er i tråd med direktivet og viser til artikkel 102(4) der det fremgår at «Opplysningene nevnt i nr. 1 og 3 [som er gitt i tilbudet før avtalen er inngått og som fremgår av avtalesammendraget], skal være en integrert del av avtalen og skal ikke endres, men mindre avtalepartene uttrykkelig avtaler noe annet.» Lovforslaget gjennomfører med andre ord direktivets ordlyd.

Departementet viser til at Kommisjonen uformelt har uttalt følgende om spørsmålet om forholdet mellom artikkel 102(4) og artikkel 105(4):

« Q5. Article 102(4) states that “The information referred to in paragraphs 1 and 3 shall become an integral part of the contract and shall not be altered unless the contracting parties expressly agree otherwise.”

How should this be interpreted in light of Article 105(4) which states that “End-users shall have the right to terminate their contract without incurring any further costs upon notice of changes in the contractual conditions proposed by the provider of publicly available electronic communications services other than number-independent interpersonal communications services, unless the proposed changes are exclusively to the benefit of the end-user, are of a purely administrative nature and have no negative effect on the end-user, or are directly imposed by Union or national law” ?

Kommisjonen svarte:

«Q5: The change of the contract and the right to terminate have to be considered separately.

Article 102(4) confirms the general principle of agreed contracts, “pacta sunt servanda”. Any change to the terms and conditions agreed may take place if both parties agree.

In this respect, Article 105(4) rules specifically on the right to terminate the contract upon notice of changes in the contractual conditions. Providers shall notify end-users at least one month in advance of any change in the contractual conditions. Unless the proposed changes are exclusively to the benefit of the end-user, are of purely administrative nature and have no negative effect on the end-user, or are directly imposed by Union or national law, the end-user has the right to terminate the contract.”

Departementet mener for øvrig at nye tjenester til erstatning for utdaterte tjenester normalt vil være en fordel for sluttbruker, og dermed falle inn under artikkel 104 (4) som er gjennomført i lovforslaget § 4-6 fjerde ledd. Departementet stiller seg derfor tvilende til innspillet om at det nye regelverket vil føre til at tilbyderne tvinges til å beholde utdaterte tjenester/eldre teknologi for ikke å komme i avtalebrudd på store deler av kundemassen.

Spørsmål: Kan vi be departementet komme med forslag til justert ordlyd som ivaretar de innsigelsene som høringsinstansene har kommet med slik at komiteen kan ha klare alternative lovforslag å forholde seg til? Dette gjelder følgende bestemmelser:

- § 4-6 tredje ledd første punktum og 4-6 sjette ledd annet punktum om utvidelse virkeområdet for bestemmelser om bindingstid

Svar: Forslag til mulig justert ordlyd i § 4-6 tredje ledd:

Første og andre ledd gjelder tilsvarende for ~~sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål.~~ overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner, *herunder for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at når avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål,- og med mindre de ikke uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.*

Når det gjelder forslag til justering av § 4-6 sjette ledd, viser departementet til den foreslåtte justeringen av dette leddet som fremgår av svarbrev 12. september 2024.

- § 4-6 annet ledd om begrensninger i adgangen til å inngå avtaler om avdragsbetaling for infrastrukturkostnader

Svar: Forslag til mulig justert ordlyd i § 4-6 andre ledd:

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester og forbruker kan inngå en separat avtale om avdragsbetaling med lengre varighet enn etter første ledd, ved etablering og tilknytning til nett med svært høy kapasitet, jf. § 4-9 andre ledd.

- § 4-5 tredje ledd om endring av avtaler med sluttbrukere

Svar: Se forslag til mulig justert ordlyd i § 4-5 tredje ledd i brev av 12. september 2024.

- § 4-9, første avsnitt bokstav c) om unntak for nummeropplysningstjenester med hensyn til sperring for fellesfakturerte tjenester

Svar: Forslag til justert ordlyd i § 4-9 første ledd bokstav c:

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester skal tilby tjenester som gjør det mulig for sluttbruker å kontrollere kostnadene ved tjenestene. Dette omfatter

- a. spesifisert faktura
- b. sperring av anrop og nummer, og
- c. sperring for fellesfakturerte tjenester, med unntak av nummeropplysningstjenester.

- § 4-14 femte ledd om win-back forbud

Svar: Departementet understreker at winback-forbudet er ment å fremme konkurranse og kun av pedagogiske hensyn er plassert i sluttbrukerkapittelet fordi forbudet har en nær sammenheng med resten av § 4-14. Departementet mener at det er behov for et slikt forbud fordi det fremdeles er begrenset konkurranse i bredbåndsmarkedet. Departementet mener at et slikt forbud ikke er i strid med direktivet. Dersom Stortinget likevel ønsker å fjerne winback-forbudet i § 4-14 vil det være tilstrekkelig å slette femte ledd.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung

Adresseliste

Anne Berit Stavseth
Stortinget

0026

OSLO

